

як вітчизняними, так і іноземними інвесторами. Одними з основних параметрів, які визначають інвестиційний клімат та впливають на обсяги залучення інвестицій в економіку України, є формування дійового механізму захисту прав власності, розвиток корпоративного управління та розкриття інформації, технічні, інформаційні та інші процедури входження на міжнародні ринки капіталів та розвиток фінансових ринків. Особливу роль у цьому процесі відіграє подальше вдосконалення податкової системи, особливо в частині адміністрування податків.

Література

1. Податковий кодекс від від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Законодавство України:[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

Криштанович С. В.
м. Львів

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Значна диверсифікація гірських територій Івано-Франківської та Львівської областей, яка формувалися з урахуванням історичного, природного, соціального, економічного факторів, визначала перед місцевими органами державного управління необхідність диференційованого підходу до розробки стратегії соціально-економічного розвитку цих територій. Під час її розробки необхідно було враховувати весь комплекс об'єктивних та суб'єктивних факторів сприятливого та лімітуючого характеру [5]. До числа перших належали наступні: природний – наявність унікальних природних ресурсів: лісів, значних запасів підземних і поверхневих вод, в тому числі мінеральних, ландшафтно-кліматичних зон тощо; рекреаційний – потужний природний потенціал для санаторно-курортного лікування та оздоровлення людей, який може перетворити рекреаційну сферу в одну з провідних галузей соціально-економічного комплексу регіону; екологічний – порівняно низький рівень антропогенного забруднення довкілля та виняткова екологічна роль Карпатських гір сприяють позитивному іміджу цих територій щодо відпочинку і туризму.

Поряд з існуванням зазначених переваг розвитку гірських територій важливо було враховувати реальні фактори лімітуючого характеру, які мають суттєвий вплив на їх соціально-економічні та екологічні процеси тепер і в перспективі. Серед них: складні умови проживання і господарської діяльності населення в гірській місцевості; дефіцит сільськогосподарських угідь та низька врожайність багатьох сільськогосподарських культур, які ускладнюють можливості самозабезпечення населення продуктами харчування; надлишковість трудових ресурсів, що має соціально небезпечний характер для перспектив розвитку гірських територій; високий ризик виникнення небезпечних природних стихійних явищ, що створює загрозу життєдіяльності населення цих територій; велика залежність гірських територій від поставок енергоносіїв.

Неможна було також залишити поза увагою економічну діяльність усіх суб'єктів господарської діяльності, розташованих на гірських територіях, незалежно від форм власності і підпорядкування. Вироблення стратегії соціально-економічного розвитку гірських територій повинно було містити найважливіші завдання і показники, що були визначені у національних, державних галузевих, державних регіональних та місцевих (локальних) цільових програмах.

Слід зазначити, що ґрунтовний аналіз тенденцій соціально-економічного розвитку гірських територій Карпат, до складу яких входили Івано-Франківська і Львівська області, було зроблено ще у кінці вісімдесятих років ХХ століття [6]. Перспективні напрямки розвитку були зорієнтовані на подальше функціонування командно-адміністративної економічної системи, а тому ці напрацювання здебільшого втратили свою актуальність. Сьогодні для наукового обґрунтування сутності і завдань стратегії соціально-економічного розвитку гірських територій зазначених областей вже слід проводити всебічне вивчення їх економічного потенціалу із нових позицій, що базуються на концепції сталого розвитку людства [3].

Розробка сучасної стратегії соціально-економічного розвитку гірських територій вимагає від місцевих органів державного управління проведення ряду організаційно-управлінських заходів у певній послідовності. Зокрема важливо було здійснити:

– аналіз досягнутого стану соціально-економічного розвитку гірських територій на початок прогнозованого періоду, виявити найбільш гострі проблеми і диспропорції господарського комплексу та причин їх виникнення;

– обґрунтувати цілі, завдання і пріоритети соціально-економічного розвитку гірських територій на прогнозований період, визначити засоби вирішення виявлених проблем, розробити відповідні заходи і кількісні характеристики щодо напрямів розвитку їх економічного потенціалу з урахуванням формування ринкових відносин, раціонального використання природно-ресурсного та виробничого потенціалу;

– узгодити основні завдання стратегії з намірами центральних та місцевих органів виконавчої влади і місцевого самоврядування та з поданими від підприємств і організацій проектами заходів, які пов'язані з обслуговуванням населення або з негативними змінами екологічного, демографічного стану та інших небажаних наслідків;

– скласти проект стратегії соціально-економічного розвитку гірських територій і подати його у визначений термін на розгляд обласних (районних) держадміністрацій;

– після розгляду проекту стратегії виконавчими органами влади та визначення уточнених обсягів фінансових ресурсів слід було внести потрібні корективи і подати на розгляд та затвердження обласним (районним) радам [1; 2].

При виборі стратегічних орієнтирів соціально-економічного розвитку гірських територій слід було оптимально поєднати соціальні потреби місцевого населення із економічними вигодами цих територій. Важливо було також врахувати і відобразити в процесі розробки стратегії соціально-економічного розвитку гірських територій пріоритетні завдання у сфері забезпечення їх екологічної безпеки. Вони випливали із основоположних актів, визначених Стратегією державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України, Основних напрямів державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Для розробки стратегії соціально-економічного розвитку областей і районів, де розташовані гірські території, були сформовані спеціальні робочі групи з числа спеціалістів економічних, фінансових та інших підрозділів місцевих держадміністрацій та провідних вчених у галузі гірської політики. Важливе значення приділялось поетапному розгляду головних показників соціально-економічного розвитку гірських територій, їхньому аналізу та оцінці впливу на демографічний, екологічний, економічний стан цих територій, задоволення соціальних потреб місцевого населення [4]. Залежно від результатів цього розгляду робочими групами готувались пропозиції,

які мали бути враховані при підготовці планів підприємств і організацій, місцевих цільових програм, а також до відповідних міністерств і відомств України з метою вирішення на центральному рівні найбільш складних питань соціально-економічного та культурного розвитку гірських територій.

Правову основу стратегії соціально-економічного розвитку областей і районів, де розташовані гірські території, становили Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, рішення та акти міністерств і відомств, які безпосередньо визначали нормативно-правове поле діяльності місцевих органів влади щодо реалізації основних напрямів державної гірської політики у цій сфері. Слід зазначити, що важливою умовою розробки стратегії була також необхідність врахування міжнародних норм, виконання вимог міжнародних угод, договорів, конвенцій, ратифікованих Україною.

Основне призначення стратегії було спрямоване на створення таких можливостей для мешканців, організацій і підприємств, внутрішніх та зовнішніх інвесторів, які дадуть їм змогу реалізовувати власні інтереси, створити додаткові робочі місця, отримати доходи та допомогти наповнити місцеві бюджети для вирішення питань сталого розвитку гірських територій.

Література

1. Василенко В. Методологія економічної діагностики регіонів / В.Василенко // Економіка України.-2008.-№ 9.- С.4-17.
2. Зварич І.Т. Економічне зростання регіону: моделі та методи аналізу і прогнозування / І.Т.Зварич.- Івано-Франківськ: Центр інформ. технологій, 2006.-183 с.
3. Голубець М.А. Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону / М.А.Голубець. – Львів: Поллі, 2007. – 288 с.
4. Михайлюк А. Деякі особливості соціально-економічного розвитку Прикарпаття: сучасний стан, проблеми / А.Михайлюк // Вісн. Прикарпатського ун-ту. Економіка.- 2007.- Вип. 5.- С.211-214.
5. Кравців В.С. Географічні особливості та історичний досвід управління гірськими територіями Карпатського регіону / В.С.Кравців, М.В.Копач, Ю.Я.Іванишин // Регіональна політика в Україні: сучасні форми та методи реалізації. Зб. наук. пр. Вип.. 2 (52).- Львів: ІРД НАН України, 2005.-С.406-419.
6. Украинские Карпаты. Экономика / Отв. Ред.. М.И.Долишний.- К.: Наукова думка, 1988.-224 с.